

 Національний технічний університет України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»	Емблема кафедри	Назва кафедри, що забезпечує викладання
Постредагування машинного перекладу Робоча програма освітнього компонента (Силабус)		Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови

Реквізити освітнього компонента

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька
Статус освітнього компонента	Вибірковий
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	3 курс, весняний семестр
Обсяг освітнього компонента	4 кредити (120 годин): 54 години – аудиторна робота, 66 годин – СРС;
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська/Німецька/Англійська
Інформація про керівника курсу / викладачів	кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови Чайковська Олена Юріївна https://ktpnm.kpi.ua/node/1479
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NzQyNzQwMDUxMDc4?cjc=6be7t7l

Програма освітнього компонента

1. Опис освітнього компонента, його мета, предмет та результати навчання

Машинний переклад (МП) використовує 75% населення Землі. Все більшої ваги МП набуває в індустрії перекладу, експерти в галузі перекладу вважають, що в майбутньому майже всі переклади виконуватимуться саме машинним способом. Однак якість МП не завжди відповідає меті перекладу. Тому постредагування машинного перекладу (ПРМП) — навичка, яка сьогодні потрібна кожному перекладачу. Курс пропонує учасникам огляд історії машинного перекладу та його етапів розвитку, ознайомлення з кращими практиками ПРМП та способами уникнення як прагматичних помилок під час ПРМП.

Метою вивчення ОК є формування у студентів здатності:

- ЗК06 усвідомлювати прагматичні цілі кожного конкретного перекладу;
- ФК10 здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналізи текстів;
- ФК13 відповідно гнучко й ефективно використовувати мовні знання та перекладацькі вміння для розв'язання різних перекладацьких завдань, виконуючи прагматично

адекватний письмовий переклад відповідно до вироблених світових практик, а саме постперекладацьке редагування тексту, перекладеного машинним рушієм.

Предметом ОК є постредагування перекладів, виконаних машинними рушіями.

Після засвоєння ОК студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

1. ПРН01. Володіння знаннями про МП, його розвиток та види і вільне спілкування у професійних колах на тему автоматичного перекладу та його постредагування, здатність до самостійного підвищення компетентності з цього питання.

2. ПРН06. Використання наявних технологій та практик для прагматично коректного ПРМП.

3. ПРН10. Позитивне ставлення до МП та ПРМП як невід'ємної складової перекладацької діяльності майбутнього.

4. ПРН12. Якісне редагування перекладених машинними рушіями текстів з різними комунікативно-прагматичними завданнями відповідно до практик, вироблених в індустрії перекладу.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Освітній компонент «Постредагування машинного перекладу» вивчається у другому семестрі четвертого року навчання. За структурно-логічною схемою ОП вона забезпечується дисциплінами «Практичний курс перекладу» та «Інформаційні технології в перекладі» і, у свою чергу, знання і вміння, здобуті під час вивчення «Постредагування машинного перекладу», є передумовою успішного проходження перекладацької практики (освітній компонент «Навчальна (перекладацька) практика»).

3. Зміст освітнього компонента

Розділ 1. Розвиток технологій МТ та сучасний стан

Розділ 2. Підходи до ПРМП.

Розділ 3. Техніки ПРМП.

Розділ 4. Контрольована мова та МП. Майбутнє МП.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

1.SDL Certification. Post-Editing Certification. May.

https://oos.sdl.com/asp/products/certification_material/PostEditing/Recordings/start.html.

2. Тарасенко Р.О. Інформаційні технології в перекладацькій діяльності: навч. посіб. / Р.О. Тарасенко, С.М. Амеліна. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2021. 326 с.

Додаткова:

1.<https://www.taus.net/academy/best-practices/postedit-best-practices/machine-translation-post-editing-guidelines>.

2. <https://core.ac.uk/download/pdf/33740059.pdf>.

3.https://www.researchgate.net/publication/339827080_Post-Editing_of_Machine_Translation.

Усі зазначені матеріали можна знайти у вільному доступі в інтернеті. У процесі навчання студент має обов'язково використовувати базову літературу для виконання передбачених курсом завдань.

Навчальний контент

5. Методика опанування освітнього компонента

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії як групової, так і індивідуальної взаємодії викладача та студента з метою кращого засвоєння студентами матеріалу та формування у них відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються **метакогнітивні, когнітивні та соціально-афективні стратегії**, які реалізуються через інформаційно-рецептивні, практичні, рецептивно-репродуктивні, пояснювально-ілюстративні методи навчання та зумовлюють такі форми роботи:

- самостійне опрацювання матеріалу та його апробація на практиці;
- інтерактивне спілкування з викладачем та іншими учасниками курсу;
- індивідуальне та групове вирішення труднощів;
- перевірка набутих знань способом виконання групових інтерактивних мультимедійних завдань та індивідуального тестування;
- перевірка набутих навиків через контрольні завдання з ПРМП.

Зазначені стратегії, методи та форми навчання мають на меті стимулювати пізнавальну діяльність студентів та забезпечити закріплення набутих практичних навичок володіння навиками роботи з перекладацьким ПЗ.

Система вимог для успішного засвоєння ОК охоплює:

- активну роботу на практичних заняттях та якісне виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання;
- правила поведінки на заняттях: активність, готовність до обговорення та дискусії, підготовка коротких доповідей, робота з текстами перекладів, відключення телефонів, використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача чи в інтернеті, користування CAT-TOOLS та електронними словниками;
- здачу завдань до наступного практичного завдання у вказаному форматі.

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали:

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Виступ на конференції з темою про МП чи ПРМП	5 балів	Порушення термінів виконання контрольних заходів	-1 бал за кожен день
Участь у перекладацькому воркшопі чи зустрічі на тему МП чи ПРМП	5 балів		

Максимум заохочувальних балів, які можна набрати у курсі, становить 10 балів.

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту освітнього компонента та засвоєння матеріалу використовуються такі інструменти комунікації як електронний кампус, електронна пошта, Viber, за допомогою яких спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом та здійснюється зворотній зв'язок студентам.

Навчання проводиться у комп'ютерній лабораторії з використанням комп'ютерів, інтернету, проектора, мультимедійних навчальних платформ та спеціалізованого як open source, так і ліцензованого перекладацького програмного забезпечення.

№ з/п	Тема	Практичні заняття	Рекомендований час
-------	------	-------------------	--------------------

			CPC
1.	Розділ 1. Розвиток технологій МТ та сучасний стан. Розвиток МП за останнє століття. Огляд. <u>Завдання на CPC:</u> Підготувати постер “МП в сучасному світі”	2	3
2.	МП та його місце у діапазоні перекладацьких рішень. <u>Завдання на CPC:</u> Різниця між “якістю для розуміння” та “якістю для публікації”. Сформулювати 4-5 основних принципів.	2	2
3.	Передперекладацький аналіз тексту та прийняття рішення щодо вибору перекладацької технології. <u>Завдання на CPC:</u> Різні типи комерційного контенту та аналіз доречності використання для них МП.	2	3
4.	Технології МП. МП, базований на правилах. Суть технології. Переваги та недоліки. <u>Завдання на CPC:</u> Інші мовні сервіси, що базуються на правилах.	2	2
5.	Статистичний МП. Суть технології. Переваги та недоліки. <u>Завдання на CPC:</u> Інші мовні сервіси, що базуються на статистичному підході.	2	2
6.	Гібридні МП-системи. <u>Суть технології. Переваги та недоліки.</u> <u>Завдання на CPC:</u> Ознайомитися з сайтом компанії МП DeepL.	2	2
7.	Розділ 2. Рушії МП та їх тренування. Оцінка якості МП. <u>Завдання на CPC:</u> Відстань Левенштейна та її використання в МП.	2	3
8.	Створення виводу МП. Процедура. <u>Завдання на CPC:</u> Бази даних для бейзлайнів МП.	2	2
9	Рушії МП та їх тренування. <u>Завдання на CPC:</u> Процес створення рушіїв для МП.	2	2
10	Підходи до оцінки якості МП. <u>Завдання на CPC:</u> Критерії оцінки якості МП.	2	2
11	Розділ 3. Підходи до ПРМП. Техніки ПРМП. Робота з виводом МП. Приципи ПРМП. <u>Завдання на CPC:</u> Системи та варіанти інтеграції МП в автоматизований переклад.	2	2
12	Рівні ПРМП. <u>Завдання на CPC:</u> Виконати контрольне постредагування 1 та проміжний тест.	2	5
13	Аналіз контрольних заходів. <u>Завдання на CPC:</u> Проаналізувати приклади помилок на різних рівнях ПРМП	2	2

	(SDL Post-Editing Certification. ст.35)		
14	Перевірка якості виводу МП. <u>Завдання на СРС:</u> Від чого залежить якість виводу МП.	2	2
15	Ефективне використання МП. Надто ретельне редагування. <u>Завдання на СРС:</u> Виконати постреджування МП на рівні “легке редагування”. Самоаналіз.	2	2
16	Типові помилки при ПРМП. Недостатньо ретельне редагування. <u>Завдання на СРС:</u> Виконати постреджування МП на рівні “повне редагування”. Самоаналіз.	2	2
17	Способи автоматичного усунення типових помилок МП: регулярні вирази. <u>Завдання на СРС:</u> основи регулярних виразів за тьюторіалом regexone.com	2	2
18	Якості постреджатора. <u>Завдання на СРС:</u> Ознайомитися із результатами соціодосліджень про ставлення перекладачів по постреджування.	2	2
19	Типові помилкові паттерни у виводі МП. <u>Завдання на СРС:</u> Корекція типових помилкових паттернів на кожному з рівнів ПРМП.	2	2
20	Способи покращення якості МП. <u>Завдання на СРС:</u> Ефективність тренування рушіїв МП. Статистика.	2	2
21	Пам’яті перекладів як бази дани для покращення МП. <u>Завдання на СРС:</u> Виконати контрольне постреджування 2 та кінцевий тест.	2	2
22	Розділ 4. Контрольована мова та МП. Майбутнє МП. Контрольована мова як спосіб покращення МП. Читабельність. <u>Завдання на СРС:</u> Підготувати та розповісти про одну з контрольованих мов за список у Вікіпедії.	2	2
23	Принципи контрольованої мови. <u>Завдання на СРС:</u> Сфера використання контрольованих мов.	2	2
24	Створення текстів контрольованою мовою та оцінка якості їх МП. <u>Завдання на СРС:</u> Пререджувати текст за принципами контрольованої мови.	2	2
25	Створення текстів контрольованою мовою та оцінка якості їх МП. <u>Завдання на СРС:</u> Майбутнє МП.	2	2
26	Створення текстів контрольованою мовою та оцінка якості їх МП. <u>Завдання на СРС:</u>	2	2

	Постредагувати текст за принципами контрольованої мови.		
27	Аналіз контрольних перекладів. <u>Завдання на СРС:</u> повторення матеріалу, підготовка до заліку.	2	2
	Залік		6
	Всього	54	66

6. Самостійна робота студента

ОК передбачає такі види самостійної роботи: підготовка до практичних занять, виконання проміжних та підсумовуючих практичних завдань, самостійний аналіз наукових та емпіричних джерел, робота з доступними системами МП. Час, відведений на кожен з цих видів самостійної роботи, вказаний у п. 5.

Політика та контроль

7. Політика освітнього компонента

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях, тому невідвідування занять суттєво знижує рейтинг студента.

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальну інформацію про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського можна знайти за покликанням: <https://osvita.kpi.ua/node/32>.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Детальніше: [Положення про апеляції / Regulation on appeals | Освітній процес в КПІ ім.Ігоря Сікорського](#).

Інклюзивне навчання

Освітній компонент «Постредагування машинного перекладу» може викладатися для більшості студентів із особливими освітніми потребами.

Використання інструментів штучного інтелекту

Університет підтримує раціональне експериментування з генеративними інструментами ШІ, але за умови врахування важливих аспектів використання таких інструментів, зокрема: інформаційної безпеки, конфіденційності даних, дотримання вимог авторського права та академічної доброчесності. Під час використання інструментів ШІ слід керуватися Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента(-ки) з кредитного модуля складається з балів, що він/вона отримує за:

№	Контрольний захід	%	Ваговий	Кіл-ть	Всього
---	-------------------	---	---------	--------	--------

з/п			бал		
1.	Проміжне тестування	25%	25	1	25
2.	Контрольне постредагування 1	25%	25	1	25
3.	Кінцеве тестування	25%	25	1	25
4.	Контрольне постредагування 2	25%	25	1	25
	Всього				100

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Критерії нарахування балів:

1. Проміжне тестування — 25 балів

Проміжне тестування проходить у вигляді відповідей на 25 питань множинного вибору, на які є лише одна правильна відповідь. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

2. Контрольне постредагування 1 — 25 балів

«відмінно» - 22-25 балів — постредагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик та підходів;

«добре» - 18-21 бали — постредагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик та підходів, однак, допущені незначні неточності;

«задовільно» - 15-17 балів — постредагування не повністю відповідає меті перекладу і виконане з кількома невеликими або одним вагомим порушенням рекомендованих практик та підходів;

«незадовільно» - 0 балів — постредагування невідповідне меті перекладу та виконане без дотримання рекомендованих практик та підходів.

3. Кінцеве тестування — 25 балів

Кінцеве тестування проходить у вигляді відповідей на 25 питань множинного вибору, на які є лише одна правильна відповідь. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

4. Контрольне постредагування 2 — 25 балів

«відмінно» - 22-25 балів — постредагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП;

«добре» - 18-21 бали — постредагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП, однак, допущені незначні неточності;

«задовільно» - 15-17 балів — постредагування не повністю відповідає меті перекладу і виконане з кількома невеликими або одним вагомим порушенням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП;

«незадовільно» - 0 балів — постредагування невідповідне меті перекладу та виконане без дотримання рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП.

Результати рейтингового оцінювання оголошуються на останньому занятті перед заліком.

КАЛЕНДАРНИЙ КОНТРОЛЬ

Максимальний бал на момент першої атестації дорівнює 50 балів, які студент отримує за проміжне тестування (максимум 25 балів) та контрольне постредагування 1 (максимум 25 балів). Відповідно, студент отримує атестацію, якщо набрав не менше ніж 50% максимального рейтингу, тобто 25 балів.

№	Термін атестації	Умови отримання атестації
---	------------------	---------------------------

1	8-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 25 балів (50% від максимально можливого поточного рейтингу)
---	--------------	--

СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ СТУДЕНТІВ

Отримання заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	$RD \geq 60$

Для отримання заліку з ОК «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш, ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менше 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову роботу, і ця рейтингова оцінка є остаточною. Контрольна залікова робота полягає у виконанні завдання з постредагування, що перевіряє всі основні засвоєні у курсі навички. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману автоматом, попередній рейтинг з ОК скасовується і до залікової відомості вноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» PCO).

Залікова контрольна робота оцінюється у 100 балів максимум:

Критерії оцінювання:

Відмінно: 95-100 — постредагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП.

Добре: 75-94 — постредагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП, однак, допущені незначні неточності.

Задовільно: 65-74 — постредагування не повністю відповідає меті перекладу і виконане з кількома невеликими або одним вагомим порушенням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП.

Незадовільно: < 60 балів — постредагування невідповідне меті перекладу та виконане без дотримання рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою:

Бали	Оцінка за університетською шкалою
100 ... 95	Відмінно
94 ... 85	Дуже добре
84 ... 75	Добре
74 ... 65	Задовільно
64 ... 60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

9. Додаткова інформація з освітнього компонента

Неформальна/інформальна освіта

За наявності сертифікату з проходження ОК «Постредагування машинного перекладу» ОК може бути зарахований з максимальною оцінкою. Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/179>.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Розробила:

доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови, канд. філол. наук, доцент
Чайковська Олена Юріївна

Ухвалено:

кафедрою теорії, практики та перекладу німецької мови ФЛ (протокол № 11 від 03.06.2025 р.)

Погоджено:

Методичною комісією ФЛ (протокол № 12 від 11.06.2025 р.)

Переглянуто на засіданні МК (протокол №3 від 15.10.2025 р.)